

Προσφώνηση του Αντιπρύτανη Ι.Π. κου Σταύρου Κάτσιου
κατά την ομιλία για την Εορτή της 25ης Μαρτίου
της κας Αγγελικής Τσώχου,
Λέκτορα του Τμήματος Πληροφορικής του Ιονίου Πανεπιστημίου
με θέμα:
«Το '21 με τα μάτια του 21ου αιώνα: Η αξία της Πληροφορίας»
Τρίτη, 24 Μαρτίου 2015 και ώρα 12.00 μ.

Αγαπητοί φοιτητές και συνάδελφοι,
Κυρίες και κύριοι,

το άκρως πρωτότυπο και ενδιαφέρον θέμα της σημερινής ομιλίας της εξαιρετικής νέας συναδέλφου Αγγελικής Τσώχου για τον ρόλο της πληροφορίας στην κατόπτευση και ανάλυση της ελληνικής επανάστασης τους 1821, στοχεύει μέσα από ένα νέο πρίσμα στην ανάλυση, αναζήτηση και συζήτηση σχετικά με την αξία της πληροφορίας ως πολιτικό εργαλείο και κατ' επέκταση την απαξία της ελευθερίας της πληροφόρησης ως πυλώνα εξασφάλισης και λειτουργίας μίας ελεύθερης και ανοικτής κοινωνίας και σε τελική ανάλυση του ίδιου του κοινοβουλευτισμού.

Το ζήτημα αυτό που φαντάζει τόσο σύγχρονο, ήταν επίκαιρο ήδη κατά το ξέσπασμα αλλά και κατά τη διάρκεια της ελληνικής επανάστασης. Ο σύγχρονος της εθνεγερσίας μεγάλος άγγλος φιλόσοφος Jeremy Bentham (1748-1812) υποστήριζε ότι το πολιτικό σώμα έπρεπε να έχει πρόσβαση στις διαδικασίες και στην εργασία των κοινοβουλευτικών συνελεύσεων τα οποία εκείνη την εποχή λειτουργούσαν μακριά από το φως της δημοσιότητας.

Η αδυναμία διάχυσης τέτοιων ιδεών όπως του Jeremy Bentham στην επαναστατική Ελλάδα οφειλόταν σε μεγάλο μέρος στην αδυναμία πρόσβασης ακόμα και των μορφωμένων πλην όχι γλωσσομαθών στα κείμενα αυτά, αφού δεν είχαν μεταφραστεί. Παρόλα αυτά η ελευθερία της πληροφόρησης και της πρόσβασης στην πληροφορία βρήκε έστω τον εκφραστή της στο πρόσωπο του Αναστάσιου Πολυζωΐδη (1802-1873), του γνωστού δικαστή που μαζί με τον Τερτσέτη έμειναν στην ελληνική ιστορία ως συνώνυμοι της ακεραιότητας και της απόδοσης της δικαιοσύνης μέσα από τη στάση τους στη δίκη Κολοκοτρώνη και Πλαπούτα.

Ο Πολυζωΐδης δημοσίευσε το 1824-1825 με δικό του πρόλογο την ελληνική μετάφραση του έργου του Jeremy Bentham "On Publicity" στην εφημερίδα του ελβετού Φιλλέλινα J.J. Meyer «Ελληνικά Χρονικά» με τον τίτλο «Περί Δημοσιότητας». Στη δημοσίευση ο Πολυζωΐδης επαινεί τον Bentham θεωρώντας ότι η επιχειρηματολογία του αρκεί για να εξουδετερωθούν τα επιχειρήματα των οπαδών της μυστικότητας κατά τη διαχείριση

των δημοσίων υποθέσεων και επισημαίνει ότι η Ελλάδα δεν έχει άλλη επιλογή από την υιοθέτηση των αναγκαίων πρακτικών για την εξασφάλιση της δημοσιότητας, της διαφάνειας, δηλαδή της διάχυσης της πληροφορίας.

Ήταν κάτι που στα μάτια του οπαδού των φιλελεύθερων ιδεών Πολυζωΐδη έλειπε από τη δημόσια ζωή της χώρας. Όπως καταγράφουν δηκτικά οι F. Rosen και J.H. Burns, επιμελητές του έργου *Constitutional Code* (vol. 1, Oxford 1983, *The Collected Works of Jeremy Bentham*), τα μέλη του ελληνικού νομοθετικού σώματος υποδέχτηκαν με ευγνωμοσύνη τα κείμενα του Bentham χωρίς ποτέ να τα διαβάσουν ή να φροντίσουν να δημοσιευθούν. Ενώ οι έλληνες πολιτικοί στην επαναστατική Ελλάδα δημόσια επαινούσαν την παγκοσμίων διαστάσεων πολιτική σημασία του έργου του, αρνιόντουσαν πεισματικά να το πάρουν στα σοβαρά ή να εφαρμόσουν ακόμα και τις πλέον καθομολογούμενες αρχές του. Ποιός είπε ότι δεν διατηρούνται παραδόσεις στην Ελλάδα;

Ο Πολυζωΐδης συμπεριέλαβε τις ιδέες αυτές του Bentham στο έργο του «*Θεωρία γενική περί των διαφόρων διοικητικών συστημάτων και εξαιρέτως περί του κοινοβουλευτικού*» (1825). Ενσωματώνει απόλυτα τη θεωρία του Bentham περί ποινών και αναδεικνύει την ελευθερία του τύπου και γενικότερα της έκφρασης ως απαραίτητης προϋπόθεσης για την πρόσβαση στα αγαθά του πολιτισμού και στη μόρφωση. Παρά την περιορισμένη απήχησή του ο Πολυζωΐδης ήταν ο πρώτος διανοούμενος που παρουσίασε τη φιλοσοφία του Jeremy Bentham στην Ελλάδα.

Η πληροφορία ως εργαλείο εμπέδωσης και υπεράσπισης της ελεύθερης κοινωνίας έχει αναντίρητα διαχρονικά ανεκτίμητη αξία. Παραφράζοντας δε τον Jeremy Bentham: χωρίς αυτήν κανένα καλό δεν έχει διάρκεια ενώ η ύπαρξη της δεν επιτρέπει σε κανένα κακό να ριζώσει.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας,